

Силабус курсу «Прикладна фітобіологія» на 2021-2022 н.р.

Назва дисципліни	Прикладна фітобіологія
Адреса викладання дисципліни	вул. Саксаганського, 1, 79005, Львів — лекції вул. Грушевського, 4, 79005, Львів — лабораторні роботи
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	біологічний факультет, кафедра фізіології та екології рослин
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	01-Освіта / Педагогіка, спеціальність 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
Викладачі дисципліни	Романюк Н.Д., доцент кафедри фізіології та екології рослин
Контактна інформація викладачів	nataliya.romanyuk@lnu.edu.ua
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	щопонеділка, 13:10–13:30 год (вул. Саксаганського, 1, ауд. 301)
Сторінка дисципліни	https://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=2115 https://qrgo.page.link/D2oNc (MS TEAMS)
Інформація про дисципліну	Дисципліна «Прикладна фітобіологія» є нормативною дисципліною зі спеціальності 014.05 - Середня освіта (Біологія та здоров'я людини), яка викладається в 7 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація дисципліни	Навчальний курс передбачає ознайомлення із науковими концепціями, пов'язаними із розробкою та практичним використанням рослин. Рослини – ідеальні живі організми для використання в біотехнології. Вони — основа нашого харчування, а також важливі для медицини та навколишнього середовища. Захист рослин від шкідників; виробництво відновлювального автомобільного пального з рослинних олій; створення високопродуктивних сортів, багатих поживними речовинами, або ж очищення від забруднювачів земель та стічних вод — усе це питання прикладної фітобіології. Теми включають екологічну фізіологію рослин, біотехнологію, розмноження рослин, медичну ботаніку та стале землекористування.
Мета та цілі дисципліни	Наприкінці цього курсу студенти зможуть: 1. Повніше розуміти значення рослин та використання рослинних продуктів для добробуту людини; екологічні ризики для виживання рослин і наявні механізми для подолання таких ризиків. 2. Критично оцінювати роль рослин з точки зору фундаментальної та прикладної науки, а також психологічних та традиційних перспектив. 3. Знати основні світові галузі рослинництва та глобальні проблеми сучасного рослинництва; внесок науки у поінформованої дискусії з питань, що виникають внаслідок використання рослин та загроз для рослин та їхніх ареалів.
Література для вивчення дисципліни	Основна література: 1. Linda R. Berg Introductory Botany: Plants, People, and the Environment, Second Edition. 2008, 1997. Thomson Brooks/Cole. – 649 p. 2. Мусієнко М.М. Фізіологія рослин. Підручник. К.: Либідь, 2005. 808 с 3. Крамарець Г.Г., Крамарець Ю.В., Веклич В.С. Основи тепличного господарства — Львів, 2006. -108 с.

	<p>4. Терек О.І., Пацула О.І. Ріст і розвиток рослин. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 328 с.</p> <p>5. Кобилецька М.С. Терек О.І. Біохімія рослин. Львів; 2017; 270 с</p> <p>6. Wiekens, G. E. Economic botany : principles and practices / edited by Gerald E. Wiekens. p.em. DOI 10.1007/978-94-010-0969-0</p> <p>7. Баранов В.І. Рослинництво закритого ґрунту. Навч. Посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка – Львів, 2020. – 99 с.</p> <p>Додаткова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Erwin B., Strnad M. Advances in regulation of plant growth and development. Prague, Czech Rep: Peres Publishers, 1999. 56 p. 2. М.Л. Рева, Н.Н. Рева Дикі їстівні рослини України. К.: Наукова думка 1976 р 3. Orme H. Seeds, bulbs, plants, & flowers. Tunbridge Wells, Kent, UK: Ticktock, 2009. 24 p. 4. Peter Nick • Zdeněk Opatrný Applied Plant Cell Biology Cellular Tools and Approaches for Plant Biotechnology. – Springer-Verlag Berlin Heidelberg 2014. – 485 p. 5. Huber S.C. Grand Challenges in Plant Physiology: The Underpinning of Translational Research. <i>Frontiers in Plant Science</i>. 2011. №2. P.48. doi:10.3389/fpls.2011.00048. 6. Mariani L. Carbon plants nutrition and global food security. <i>Eur. Phys. J. Plus</i>. 2017. Vol. 132. P. 69. https://doi.org/10.1140/epjp/i2017-11337-8 7. Ronald P. Plant Genetics, Sustainable Agriculture and Global Food Security. Rine J, ed. <i>Genetics</i>. 2011. Vol. 188(1). P.11-20. doi:10.1534/genetics.111.128553 8. Joseph M. Jez, Christopher N. Topp, Christopher N. Topp, Joseph M. Jez; Introduction to emerging technologies in plant science. <i>Emerg Top Life Sci</i> 21 May 2021; 5 (2): 177–178. doi: https://doi.org/10.1042/ETLS20200269 9. Henkhaus, N., Bartlett, M., Gang, D., Grumet, R., Jordon-Thaden, I., Lorence, A., Lyons, E., Miller, S., Murray, S., Nelson, A., Specht, C., Tyler, B., Wentworth, T., Ackerly, D., Baltensperger, D., Benfey, P., Birchler, J., Chellamma, S., Crowder, R., ... Stern, D. (2020). Plant science decadal vision 2020–2030: Reimagining the potential of plants for a healthy and sustainable future. <i>Plant Direct</i>, 4(8). https://doi.org/10.1002/pld3.252
Обсяг курсу	64 годин аудиторних занять. З них 32 години лекцій, 32 години лабораторні роботи та 26 год самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде:</p> <ul style="list-style-type: none"> • знати сучасні методи, що використовуються при дослідження росту та розвитку рослин, основні етапи онтогенезу рослин та його регуляцію. • вміти охарактеризувати процеси росту та розвитку та етапність онтогенезу вищих рослин, застосовувати отриманні знання

	про регуляцію ростових процесів на практиці, самостійно працювати з науковою літературою.
Ключові слова	рослини
Формат курсу	Очний (денний, вечірній), заочний
Теми	<p>Тема 1. Історичні аспекти використання рослин у життєдіяльності людини. Етноботаніка. Рослини, еволюція людини та розвиток людства. Рослини у наукових відкриттях вірусів, законів спадковості, малих РНК. Основні напрями практичного використання рослин. Етноботанічні дослідження. Етноботаніка в Україні.</p> <p>Тема 2-3. Рослини як джерело їжі та промислової сировини. Зернові, зерно-бобові, овочеві, олійні та технічні культури. Екзотичні рослини у харчуванні людини. Прянощі та спеції рослинного походження. Рослини для приготування напоїв: кава, чай, какао та ін. Їстівні дикороси. Вегетаріанство та веганство. Рослинна сировина для текстильної та паперової промисловості.</p> <p>Тема 4. Рослиництво, лісівництво, садівництво. Важливі промислові культури. Рослини-медоноси. Стале землекористування. Технології використання корисних мікроорганізмів для біопідживлення, біозахисту рослин.</p> <p>Тема 5-6. Комплексне керування ростом і розвитком рослин. Мінеральне живлення рослин. Освітлення. Водозабезпечення. Температура. Фітогормони у регулюванні метаболізму та онтогенезу. Практичне використання природних і синтетичних регуляторів росту і розвитку рослин, прикладна фітогормонологія. Синтетичні стимулятори та інгібітори росту. Гербіциди, дефоліанти, десиканти, ретарданти. Перспективи використання регуляторів росту українського виробництва.</p> <p>Тема 7. Рослиництво закритого ґрунту. Тепличні господарства. Гідропоніка. Міське фермерство.</p> <p>Тема 8-9. Біотехнологія рослин. Біотехнологічні методи розмноження і регенерації рослин □ Біотрансформація в культурі клітин. □ Трансгенні рослини. □ Стійкість до гербіцидів. Стійкість до захворювань та стресів. □ Покращення харчової цінності. Біофортифікація. □ Використання рослин для отримання вакцин і антитіл. □ Ризики застосування ГМО. □ Суспільна оцінка біотехнології.</p> <p>Тема 10. Фітопатологія. Імунітет рослин. Захист рослин. Основні збудники захворювань рослин: гриби, бактерії, віруси, мікоплазми. Фітофаги та їхня роль векторів у передаванні збудників фітохвороб. Поняття про епіфітотії. Імунітет рослин. Фітоалексини та фітоантиципіни (фітонциди). Індукований системний захист. Захист рослин у сільському господарстві та квітівництві. Поширені захворювання квіткових і деревних рослин.</p>

	<p>Тема 11-12. Рослини як «фабрики» біологічно активних речовин. Речовини вторинного метаболізму: їх ознаки, класифікація, значення в рослинному організмі, локалізація. Зміни вторинного метаболізму в онтогенезі. Екологічна роль речовин вторинного метаболізму. Фенольні сполуки: флавоноїди, дубильні речовини (таніни), меланіни, лігнін. Функції фенолів у рослинах, їх практичне значення. Ізопреноїди. Компоненти ефірних олій. Бальзами та смоли. Стероїди та каротиноїди. Поліпреноли. Каучук і гута. Функції терпенів та терпеноїдів у рослинах. Алкалоїди. Функції алкалоїдів у рослині. Глікозиди. О-глікозиди, ціаногенні глікозиди, стероїдні (серцеві та сапоніни), глікоалкоголіди, N-глікозиди, S-глікозиди, C-глікозиди. Окремі представники, значення. Їх практичне значення.</p> <p>Тема 13. Речовини вторинного метаболізму рослин фармацевтичного та медичного призначення. Речовини вторинного метаболізму рослин, які використовують у косметичній та парфумерній промисловості. Рослинні отрути та наркотичні речовини.</p> <p>Тема 14. Рослини в технологіях відновлення середовища. Фітоіндикація та фіторемедіація забрудненого середовища. Рослини – фіторемедіанти середовища (грунту, повітря, води). Фіто-видобуток.</p> <p>Тема 15. Рослини у озелененні та ландшафтному дизайні. Основи декоративного квітівництва. Субстрати для вирощування рослин. Основні групи деревних і трав'янистих рослин, що використовують у озелененні. Вертикальне озелення. Культура бонсай. Флористика.</p> <p>Тема 16. Рослини і космос. Рослини у космосі — гравічутливість та технології вирощування. Значення рослин в умовах космічного середовища, рослини в системі життєзабезпечення тривалих космічних місій: поглинання CO₂, випаровування води, виробництво їжі та переробка відходів. Космічні дослідження українських фітобіологів.</p>
Підсумковий контроль, форма	Іспит у кінці семестру. Іспит – усний.
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін: ботаніки, біохімії, фізіології і біохімії рослин, біофізики, генетики, достатніх для сприйняття категоріального апарату методів, розуміння причинно-наслідкових функцій у прикладній фітобіології.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекції, презентація (ілюстрація, демонстрація), лабораторний експеримент, розповіді, пояснення, розв'язування ситуативних задач, дискусія.
Необхідне обладнання	Персональний комп'ютер, загальнонавчальні комп'ютерні програми і операційні системи, проектор, устаткована фітофізіологічна лабораторія
Критерії оцінювання (ок-	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нарахо-

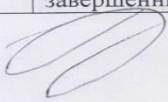
<p>ремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>вуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • контрольні заміри (модулі) і лабораторні роботи: 50 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 50. • іспит: 50 % семестрової оцінки. Максимальна кількість балів – 50. <p>Академічна доброчесність: очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самотійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самотійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття.; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до екзамену (чи питання на контрольні роботи)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історичі аспекти використання рослин. 2. Етноботаніка. Рослини в традиціях українського народу. 3. Прикладна фітогормонологія. Комплексе регулювання росту та розвитку рослин. 4. Способи вирощування рослин. 5. Фітопатологія та захист рослин. Епіфітотії. 6. Фітонциди та фітоалексини як компоненти захисту рослин. 7. Фітонцидологія як наука. 8. Карантинна служба. 9. Рослинництво закритого ґрунту. 10. Квітівництво. Субстрати для вирощування рослин. 11. Способи розмноження рослин. 12. Садівництво. Ландшафтний дизайн. 13. Фітодизайн інтер'єрів 14. Формування крони, поєднання рослин. 15. Біотехнологія рослин.

- 16. Генетично модифіковані рослини.
- 17. Фітотремедіація та фітовидобуток.
- 18. Перспективи використання лікарських рослин, традиційні та сучасні наукові підходи.
- 19. Рослини у косметології.
- 20. Рослини в харчуванні людини, традиційні сільськогосподарські рослини та дикороси.
- 21. Веганство та вегетаріанство

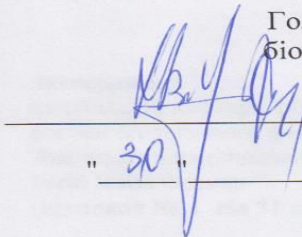
	22. Рослини і космос
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Автор

Наталія Романюк
"Погоджено"

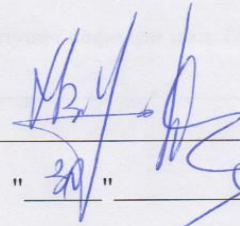
Голова методичної ради
біологічного факультету

Віталій Гончаренко

" 30 " 08. 2021 р.

Гарант ОПП

Віталій Гончаренко

" 30 " 08. 2021 р.

Сектор з вивчення рослинних ресурсів
СТРУКТУРА ФІТОЛОГІЧНОГО
ОПП - спеціальність 074.05 - Середня вища освіта за спеціальністю
ОПП - Середня освіта (біологія та агрономія)